

Introductietekst van wethouder Jack Schoone

Goedenavond leden van de raad,

Vanavond bespreekt u het raadsvoorstel over de volgorde waarin in Lelystad wijken worden ondersteund om aardgasvrij te worden. Hiervoor hebt u in mei vorig jaar de kaders vastgesteld. Namelijk: haalbaar en betaalbaar voor woningeigenaren en zoveel mogelijk energie besparen door isolatiemaatregelen

Op basis van deze kaders hebben we zoals u weet al een aantal zaken gerealiseerd voor inwoners en ondernemers:

- de lening toekomstbestendig wonen,
- het aanbieden van een professioneel energieloket en
- het starten van de gesprekken met onze grote ondernemers.
- het starten van gesprekken met inwoners om op te halen hoe zij tegen de energietransitie aankijken.

We zijn daarin al goed op weg.

De opgave om de energietransitie haalbaar en betaalbaar te maken ligt primair bij het Rijk. We hebben als Lelystad onvoldoende instrumenten of middelen om het echte verschil te maken voor de individuele eigenaren en gebruikers. Ook zien we dat het Rijk steeds vaker met ondersteuningssubsidies komt voor woningeigenaren en huurders die de energietransitie voor een steeds grotere groep toegankelijk maakt. De energietransitie blijft een kostbare aangelegenheid en is, ondanks de huidige gasprijs, een alternatief niet mogelijk zonder verregaande rijkssubsidie.

De haalbaarheid van de energietransitie is grotendeels op orde, de warmtepompen worden steeds beter, de warmtenetten worden duurzamer en de kostprijzen hiervan dalen door de groei van vraag en aanbod. Wel blijft ons elektriciteitsnet kwetsbaar vanwege de huidige netcongestie. Hieraan werken de netbeheerders hard. We blijven als college scherp toezien op de voortgang. In alle scenario's van de volgorde der wijken, moet er geïnvesteerd worden in netcapaciteit. Met de bouw van het nieuwe onderstation Flevopolder midden is het probleem van netcongestie op tijd opgelost.

Dat betekent dat daar geen knelpunt te verwachten is met de energietransitie van de wijken in fase 1.

Dan de Volgorde der wijken. Hoe zijn we tot de huidige volgorde gekomen? De modelberekeningen laten zien dat er geen sterk onderscheidende uitkomsten zijn voor de wijken in Lelystad. Dat komt door:

- Lelystad is een jonge stad
- Veel woningen zijn in dezelfde periode gebouwd en daarmee gelijkwaardig geïsoleerd
- De jongste wijken zijn al op een warmtenet aangesloten en daarmee aardgasloos

Voor de te benoemen voorkeurstechiek is de conclusie dat bij relatief jonge wijken en bij wijken waar woningen op grotere afstand van elkaar staan in alle scenario's het all-electric alternatief naar voren komt en bij de wat oudere wijken zoals in Lelystad-Oost (IGLO) een warmtenet. Bij de wijken die nu in fase 2 zijn opgenomen is het onderscheid minder duidelijk, reden om voor die wijken het voorkeursalternatief te bepalen bij de actualisatie van de transitievisie warmte in 2027.

Omdat de modelberekeningen geen volgorde aanduiden, hebben we gekeken waar we de relatie met andere beleidsdoelen en opgaven kunnen leggen. Op die manier maken we werk met werk en kunnen we door slimme combinaties van budgetten de betaalbaarheid van de energietransitie verbeteren.

Met het voorliggende besluit worden meerdere beleidsdoelen versterkt:

- 1) aansluiting bij bestaande investeringen (IGLO)
- 2) (vroegtijdig) uitfasen van biomassa
- 3). wijken waar nog een onduidelijk beeld is van de voorkeurstechiek kunnen bij de actualisatie in 2026/2027 beter worden beoordeeld.

De wijken die in de verschillende scenario's duidelijk op collectieve warmte uitkomen qua laagste investering voor de gebruiker/eigenaar, sluiten naadloos aan bij de IGLO aanpak. Het is dus logisch om daar te beginnen.

De potentie van geothermie en de mogelijkheden die zich nu voordoen om die bron op relatief korte termijn te kunnen exploiteren biedt een uitgelezen kans om biomassa niet langer als hoofdbrandstof in te zetten voor de warmtenetten in Lelystad. Daarom is het logisch om in de wijken van fase 1 in te zetten op een warmtenet.

Afrondend: vanavond besluit u over de volgorde der wijken. En dus nu nog niet over de verdere invulling. Alle concrete zaken, zoals de daadwerkelijke keuze van de techniek, de mate waarin woningen worden (na) geïsoleerd en welke financieringsconstructies beschikbaar zijn, worden straks samen met de buurt uitgewerkt en beschreven in de Wijkuitvoeringsplannen. Deze Wijkuitvoeringsplannen worden door de gemeenteraad per wijkuitvoeringsplan vastgesteld. U houdt dus voortdurend de zeggenschap over de wijze waarop de energietransitie in Lelystad plaats vindt.